

Ülésezett egyházunk zsinata

Szöveg: Horváth-Bolla Zsuzsanna és T. Pintér Károly. Fotó: Kiss Tamás és Horváth-Bolla Zsuzsanna

Budapest – A felújított józsefvárosi evangélikus templomban tartotta a Magyarországi Evangélikus Egyház X. Zsinata soron következő, 16. ülészakát. 2017. november 24-én és 25-én két napon át tanácskoztak a küldöttek.

Istentiszteletet tartottak

A pénteki napon istentisztelettel kezdődött a zsinat. A liturgiai szolgálatban Bolba Márta józsefvárosi gyülekezeti lelkész és Krámer György lelkész, országos irodaigazgató segédkeztek.

Gáncs Péter prédikációjában az oltárt eltakaró korábbi függönyre hívta fel a figyelmet. 50 évvel ezelőtt ennek az volt a funkciója, hogy az egyházi jelleget elrejtse az avatatlan szemek elől. A leköszönő elnök-püspök felhívta a figyelmet az oltárképre, amelyet elrejtett a függöny. Ez Jézust ábrázolja, aki által megnyílt az út az ember előtt Isten felé és kapcsolatunk is rendeződött.

„Bár 25 éve megnyílt a kerítés, manapság ismét újabb és újabb kerítések, falak emelkednek – mondta a püspök. – De az első nagypéntek evangéliuma úgy hangzik, hogy megnyílt az út, hiszen Jézus teste által megnyitotta azt. Nem a profán türemkedett be a szentbe, nem az ember tört be alulról, hanem a szent jött le és szentelte meg a profánt. Isten úgy döntött, hogy egy trágyaszagú istállóban születik meg Jézus és ezzel szent lett az a hely” – magyarázta.

„Eddig a zsinat a Fasorban egy gimnáziumban ülésezett, jelezve, hogy tanítványok vagyunk, akik sokszor bukácsoló diákként viselkedtünk. Mostantól egy templom lesz a helyszín és nem fogjuk eltakarni benne Krisztus tekintetét. Hagy tartsa rajtunk a szemét! Beszéljünk vele

szemkontaktusban. Ha más is a véleményünk, vagy mások a gondolataink, nem vagyunk egymásnak ellenségei” – mondta.

„A kárpit egykor felülről lefelé kettéhasadt, új és élő út lett, amelyet ő nyitott meg előttünk. Igaz szívvel és teljes hittel járuljunk tehát hozzá, mert hű az, aki ígéretet tett. Egymást szeretetben viseljük el és akkor elérjük, hogy lesz 500 plusz! – zárta gondolatait a püspök.

A zsinati tagok a délelőtti folyamán két csoportban, Benczúr László építész és Ficzeré Ilona építési osztályvezető útmutatásával megtekintették a felújított épületet, bejárva annak osztályait, részlegeit.

Az első napon

Új zsinati tagok tettek esküt

Ezután Tölly Balázsnak a zsinat nem lelkeszi alelnökének vezetésével folyt az első ülés. Bemutakoztak, majd esküt tettek az új zsinati tagok, Decmann Tibor, Hegedűs Attila és Horváth-Hegyí Áron.

A zsinati elnökség beszámolóját Abaffy Zoltán, a zsinat nem lelkeszi elnöke ismertette, majd a bizottsági elnökök beszámolója következett (Teológiai Bizottság – dr. Orosz Gábor Viktor, elnök, Törvény-előkészítı Bizottság – dr. Ittész András, elnök, Ügyrendi Bizottság – dr. Solt-Száraz Csenge, elnök).

A második ülés, Abaffy Zoltánnak a zsinat nem lelkeszi elnökének vezetésével zajlott. Fabiny Tamás a Reformációi Emlékbizottság vezetőjeként elmondta, hogy a Luther-rajzfilm záróepizódja is elkészült. A Reformációi Emlékbizottság pénzügyi keretein belül kért átcsoportosítást (mintegy 26 millió forint) úgy, hogy az többletköltséggel nem járt. A zsinat elfogadta a módosítást.

Elfogadták a jövő évi költségvetést

A következő napirendi pont, a 2018-as év költségvetésével kapcsolatban Pröhle Gergely országos felügyelő elmondta, hogy az előző évhez képest nincsen hangsúlyváltozás. Az egyház teljes anyagi helyzetét felmérő kataszter (úgynevezett pénzügyi befektetési és ingatlanhasznosítási szabályzat) készül, amely a felmérésen túl azt szolgálja, hogy a saját keretekkel jobban tudjunk gazdálkodni.

7,8 százalékkal csökkentek az egyszázalékos bevételek és bár jobban állunk más történelmi egyházakhoz képest, valamint látszik, hogy az evangélikus hívek tudatossága pozitív irányba mutat, de az adózás módszertanának folyamatos változása és a korfa változása fájdalmas következmények jár.

Ismertette azt is, hogy a nyugdíjas lelkeszek minimál nyugdíjának megemelése régen esedékes volt, és a korábbiakhoz képest szignifikáns emelkedést hajthatnak végre.

Az országos felügyelő elmondta, hogy a gyülekezetplántálási programot a bajor egyház 30 millió forinttal támogatta.

Felhívta a figyelmet arra is, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetem anyagi támogatását átcsoportosították a további évekre.

Ezután az Evangélikus Országos Gyűjtemények működésének sikereiről, látható működéséről beszélt. A Magyar Állam és Szentszék megállapodásának folyományaként 214 millió forint állami támogatásból műtárgybeszerzésre is jutott, 10 millió forint nagyságrendben (könyvek, műtárgyak).

Ezután Csorba Gábor gazdasági osztályvezető részletesen is bemutatta a költségvetést. Azt javasolta beszédében, hogy a jövőben a költségvetési sorok között rugalmasabb legyen az átcsoportosítás. Számszerűen ismertette a felügyelő által említett támogatásokat, elosztásokat. Beszámolt az oktatási, diakóniai intézményi tartalékalap összegéről. Elmondta, hogy a költségvetés tervezett főösszegei a következők: bevétel 16.144.600.000 forint, míg a kiadás 17.113.500.000 forint.

A zsinat elfogadta a költségvetést.

Sor került az országos tisztségviselők beszámolóira

A harmadik ülésen, amikor Rostáné Piri Magda zsinati lelkeszi alelnök elnökölt, sor került az országos tisztségviselők éves beszámolóira.

Gáncs Péter elnök-püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő, Hafenscher Károly a zsinat lelkeszi elnöke és Abaffy Zoltán a zsinat nemlelkeszi elnöke beszámolója a csatolt fájlok között, cikkünk végén olvasható.

Elnök-püspököt választottak

Ezután a következő ülés feladata az új elnök-püspök választása volt. Tölli Balázs elnökletével, Solymár Péter, az országos jelölő bizottság elnöke ismertette a tényeket.

Gáncs Péter 2017. november 24-ével lemondott a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöki tisztségéről. „Tekintettel arra, hogy Deo volente, fél év múlva, 2018. május 24-én betöltöm 67. életévemet, és így egyházunk törvényes rendje szerint nyugdíjba vonulok, elnök-püspöki tisztségemről 2017. november 24-vel lemondok” – írta a püspök a zsinat számára benyújtott lemondásában.

A lehetséges jelöltek közül Fabiny Tamás püspök vállalta a jelöltséget, Szemerei János püspök lemondott erről.

Fabiny Tamás beszédében hangsúlyozta, hogy episzkoposzként szeretne felvigyázó, rátekintő szerepet betölteni az egyházban. „Rajta fogom őrizni a szemem a rámbízottakon” – ígérte.

A zsinat ezután 32 igen, 11 nem és 3 érvénytelen szavazattal megválasztotta az új elnök-püspököt, dr. Fabiny Tamás püspök személyében. Szemerei János pedig elnök-püspök helyettes lett.

Szavaztak a missziói bizottság elnökéről

A választás után egy másik szavazás következett, a missziói bizottság elnökéről. Deák László, Kalincsak Balázs és Szpisák Attila kaptak jelölést. A szavazás során az első forduló nem hozott eredményt (Deák 22, Kalincsak 20, Szpisák 3). A második fordulóban Kalincsak Balázs 22 szavazatot, míg Deák László 21 szavazatot kapott. Így eldőlt, hogy Kalincsak Balázs fogja vezetni ezentúl a missziói bizottságot.

Ezután az elnök-püspök, az elnök-püspök helyettes és a missziói bizottság vezetője esküt tettek.

A jogi személyiség törvényi változásának általános vitája

Az ötödik ülésen a jogi személyiség törvényi változásának általános vitájára került sor, Abaffy Zoltán elnökletével, Sólyom Tibor zsinati tagnak, a Törvényelőkészítő Bizottság tagjának élőterjesztésében.

Ennek a törvényi szabályozásnak a célja az egyházközségek és egyházmegyék, mint a Magyarországi Evangélikus Egyház különböző szervezeti egységeinek belső jogi személyi szabályozása, amely arra irányul, hogy a külvilág felé a Polgári Törvénykönyv jogi személyekre vonatkozó rendelkezéseit mely egyházi szervezetek, és hogyan gyakorolhatják. A vita igen sok érzelmet gerjeszt és gerjesztett most is, különösen a társult, a leányegyház és az anyaegyház ingatlanainak, tulajdonainak kérdésében.

A leányegyházak semmilyen módon nem feleltethetők meg önállóan a Ptk. által megkívánt követelményeknek, ezért számukra a törvény tervezete 3 éves átmeneti időszakot állapít meg. Azok, akik jelenleg is jogi személyiséggel rendelkeznek és ezt meg is kívánják tartani 3 éven belül társegyházzá kell alakulniuk és társulási megállapodással csatlakozni az anyaegyházközséghez. Akik ezzel nem kívánnak élni, 3 év múlva törlésre kerülnek a jogi személyek nyilvántartásából. Jogi személy nyilvántartását az Országos Iroda végezné, dinamikus nyilvántartásban.

Szükség van a hitoktatói életpálya modellre

Ezután előrevették a Hitoktatói életpálya modellt, amelyet általános vitára Kodácsy-Simon Eszter, a hittanstratégiai munkacsoport vezetője terjesztett fel.

Dicséretet kapott a kidolgozó munkacsoport, mert pedagógiai szakmailag és teológiaiilag is kiváló anyagot tettek le az asztalra.

2018. szeptember elsejétől kerülhetne bevezetésre, de ehhez a februári zsinaton dönteni kell.

Határozatot hoztak arról, hogy létrehozzák a főállású hitoktatói életpályamodellt, ezzel produktív lépést hoztak, felelősséget vállalva a főállású hitoktatói státuszok fenntartásáért és bővítéséért. El kell dönteni, gazdaságilag megvizsgálva a kérdést, hogy mely bértáblához igazodva reális létrehozni a főállású hitoktatói életpályamodellt és a februári zsinatig ki kell dolgozni a fenntartáshoz szükséges anyagi háttérrel.

Egyházunk értékesíteni szeretné a Szilágyi Erzsébet fasorban lévő székházat

A következő, utolsó pénteki ülésen, dr. Hafenscher Károly, a zsinat lelkeszi elnökletével, dr. Székács György, országos ügyész előterjesztésében az Északi Evangélikus Egyházkerület

Szilágyi Erzsébet fasorban lévő székházának értékesítéséről folytattak vitát. Zsinati határozatot hoztak az ingatlan bizonyos feltételekkel való értékesítéséről.

A második napon

Túlzottan optimista tervek bizonyult az estébe nyúlt pénteki ülésnap után reggel 8.30-ra kitűzni X. zsinat 16. ülészakájának másnapi folytatását. A levezető elnök mindenesetre negyedórás szünet elrendelésével volt kénytelen kezdeni a „munkát”, s noha kilenc órakor már – épphogy – határozatképes létszámról jelentett Kertész Géza zsinati gazda, Hafenschér Károly lelkes elnök igei „útmutatását” követően mégis egy későbbre tervezett téma, a tizenharmadik ülés tárgya került előre; az új egyházközségek elindításáról szóló püspöki tájékoztató.

Az egy évvel korábban hozott zsinati határozatnak megfelelően az egyházkerületek lelkes vezetőinek a gyülekezetplántálási program (rész)eredményeiről kellett beszámolniuk.

A Déli Evangélikus Egyházkerület Pestszentimrén, Soroksáron és Káposztásmegyeren – az Északi Evangélikus Egyházkerület érdemben a főváros agglomerációjához tartozó Budakeszin és Szentendrén „építkeznek”, míg a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület – győrújfalui központtal – a Szigetköz evangélikusainak közösséggé kovácsolását tűzte ki elsődleges célul.

Magvetési területek

A reménykeltő folyamatokat figyelemmel kísérők előtt ismeretes, hogy az intenzívebb belmisszióknak nem is feltétlenül anyagi, hanem az „emberi erőforrások” hiánya szab gátat.

Egyházunk médiamunkáját érdemben nem érintő, ám mégis fontos kérdésben „kért szót” a zsinattól a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Sajtóbizottsága, az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvény módosítását szorgalmazva.

Konkréten a Luther Kiadóval kapcsolatos szabályozások módosításáról terjesztett elő javaslatot Kendeh K. Péter igazgató, hiszen a hatályos törvénycikk még nem számolt az időközben megújult és az interneten kiteljesedett médiamunka sokrétűségével. Eredetileg pénteken került volna sor az előterjesztés általános és részletes vitájára, szombaton délelőtt azonban már érdemi vita nélkül megszavazta a grémium azt a szövegjavaslatot, miszerint a Luther Kiadó „kiadja a Magyarországi Evangélikus Egyház országos lapját, a lelkes szakfolyóiratot, egyéb országos jellegű folyóiratokat, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház honlapját és más internetes médiumait. A médiumok kiadási rendjét országos szabályrendelet határozza meg.”

Ugyanennek a hetedik ülésnév szerint tartott napirendi pontnak a jegyében bocsátotta vitára előterjesztését a Törvényelőkészítő Bizottság elnöke. Ittész András megszavazott módosító javaslata – egyebek mellett – arra irányult, hogy néhány országos hatáskörű intézmény igazgató tanácsába ne legyen kötelező tagot delegálnia – az intézménnyel esetenként semmiféle érdemi kapcsolatban nem levő – területileg illetékes egyházközségnek és egyházmegyének.

Az elsőként hozzászóló Pröhle Gergely országos felügyelő építő kritikájának hatására „közös újragondolásra” ítélte a zsinat azt a dokumentumot, amely a reformáció kezdetének 500 éves jubileuma apropóján kívánt lelki örökséget hagyni a következő nemzedékekre. Vélhetően a többi zsinati tagban is a határozathozatal előtt tudatosult, hogy a *Hitvallás 2017* címmel teológusok, elsősorban Hafenscher Károly által megszövegezett tanúságtétel jóval fajsúlyosabb „közlemény”, semhogy nélkülözhetné a teljes konszenzust.

Eredetileg ezzel az ünnepi „üléstémával” kellett volna kezdődnie – kilencedik ülésenként – a szombati ülészaknának, hogy azután a tizedikként a Reformáció Emlékbizottság beszámolója következzen. Ilyesformán viszont Fabiny Tamás püspök összefoglaló visszatekintése a 2010 óta működő bizottság sokrétű munkájára, muníciót is adhatott a legközelebb immár a reformáció 501. évében kinyilvánítható zsinati hitvalláshoz.

Szerencsére az új elnök-püspök ezúttal is hangsúlyozta, hogy az idei esztendő végével nem zárul le az emlékezés, hiszen a jubileumi év csupán kezdeti lendületet kínált a lelki megújulás reményét is hordozó folyamathoz.

A megújulás jegyében bízott meg az Országos Presbitérium – tagjai közül – egy három fős munkacsoportot az egyházunk működésének szerkezeti egyszerűsítését tartalmazó javaslat kidolgozásával.

A tizenegyedik ülésen ezt terjesztették most elvi, előkészítő vitára a törvényhozó testület elé. Az Északi Egyházkerület felügyelője, Fábri György az egyházszervezet országos szintjén lehetséges egyszerűsítéseket indokolta, Kondor Péter esperes az egyházszervezeti középszint, míg a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelője, Mészáros Tamás az írásos összefoglaló gyülekezeti szintet érintő javaslataihoz fűzött szóbeli kiegészítést.

Miután az egyházi struktúra egyszerűsítésének szándékát már az első hozzászóló hatalomkoncentrálnálási törekvésnek „fordította”, Fabiny Tamás és Pröhle Gergely óva intette a grémiumot a „hangulatkeltéstől”, és ezt követően erőteljesebb indulatoktól már valóban mentesen zajlott a jövőre esedékes választások évére prolongált polémia.

Számontartások

A zsinat 2017. május 26-i ülésén módosította a 2005. évi VII. törvény 35. § (2) bekezdését. Egyszerűsíteni szeretnék a lelkészválasztás szabályait. Szabályozzák az esperesek választhatósági feltételeit úgy, hogy 5 év gyülekezeti lelkészi szolgálatot írt elő. A választási folyamat előkészítésekor derült ki, hogy ha a törvény hatályban marad, lesznek olyan területek, ahol az esperesi szolgálat nehezen lesz betölthető.

A kérés előterjesztője, a zsinati munkacsoport vezetője – Laborczy Géza országos presbiter – támogatandónak ítélte a módosítási javaslatot, végül a zsinat minimum 5 év gyülekezeti lelkészi vagy 10 év lelkészi szolgálathoz kötötte az esperes megválaszthatóságát.

Mivel a tizenegyedik ülésre tervezett tájékoztatója elmaradt Fábri Györgynek az egyháztagi felelősségvállalásra alapozó szemléletről, a gyülekezetplántálás témáját pedig „előre bocsátották”, a tizenötödik üléssel folytatódott a délelőtti munka.

Ezen a Tényfeltáró Bizottság éves jelentése hallgattatott meg, dr. Csepregi András előterjesztésében, Mirák Katalin kiegészítésével. A bizottság a következő – jövő évben

megjelentetni tervezett – Háló-kötet előkészítésén fáradozik, bár tény, hogy a feltáró munkát a reformációi emlékévkben némiképp hátráltatta a tagok egyéb irányú többletfeladata. A jövő évi választásokkal kapcsolatban Mirák Katalin a gyakorlati feladatokról adott tájékoztatást. Törvényi feladat az egyházi tisztségekre jelöltek átvilágítása.

A tizenhatodik ülésen az országos irodaigazgató adott tájékoztatást az Üllői úti székház felújítási projektjéről. Krámer György szavai szerint „áldás volt a projekten”, amit a vállalt időben és költségkeretben sikerült megvalósítani. A zsinati tagokkal előző nap már bejártott épületkomplexum lényegében nyolc intézményt foglal magában. Ezek egyike a Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség szintén megszápült temploma, amely a Magyarországi Evangélikus Egyház X. Zsinata 16. ülészakának is helyet biztosított. Zárszavában Hafenscher Károly hangsúlyozta, hogy a legközelebb 2018. február 23-án esedékes ülés helyszíne immár sem kérdés.

„Jól éreztük magunkat a fasori gimnázium dísztermében és másutt is, de tudtuk, hogy vendégek vagyunk” – mondta. Némi hatásszünet után tette hozzá: „Most végre: hazaérkeztünk.”